

Efeze: liefde

Liturgiesuggesties:

Gezang 409: 1, 2, 3 en 5; Opwekking 392; Opwekking 124

Psalm 63: 1 en 2

Psalm 119: 37

Handelingen 19: 20-40

Psalm 33: 10 en 11 OB

Openbaring 2: 1-7

Psalm 133: 3 OB

Na verkondiging: Psalm 103: 1, 3 en 9

Psalm 18: 1 en 9

*

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

"Kerk verdwijnt ... maar godsdienst niet."

Ik las deze kop boven een artikel in de krant.

"Kerk verdwijnt ... maar godsdienst niet."

Volgens het sociaal Cultureel Planbureau zal in het jaar 2020 driekwart van de Nederlanders buitenkerkelijk zijn.

Van dat kwart deel dat overblijft, zal de helft katholiek zijn, acht procent van de bevolking hervormd of gereformeerd en drie procent van de bevolking zal behoren tot de categorie 'overige godsdiensten'.

Het zijn onthutsende cijfers.

De secularisatie met als gevolg ... kerkverlating en geloofsafval zijn - volgens godsdienstsociologen - een niet te stuiten proces.

Zij leggen een verband tussen ontkerkelijking en economische welvaart.

Naar mate de welvaart groeit ... neemt de traditionele kerkelijkheid af.

De mens van vandaag vertrouwt meer op zijn eigen kracht en inzicht dan dat hij zich wil laten leiden door godsdienstige regels en gedragscodes.

Die zijn uit de tijd.

Die hebben voor hem of haar afgedaan.

Godsdienst-onderzoekers verwachten dat het in Nederland dezelfde kant zal opgaan als in de scandinavische landen.

Daar is de ontkerkelijking al veel eerder op gang gekomen.

Het enige contact met het christendom dat mensen in veel gebieden daar nog hebben ... loopt vaak via een tijdschrift.

En dat gemeenschapsgevoel dan?

Dat samen ... een-zijn?

Gezamenlijkheid en saamhorigheid beleven veel mensen niet meer in de kerkdiensten op zondag, maar bij de sportclub op het voetbalveld of bij een genezingssamenkomst van Jomanda.

En voor een antwoord op levensvragen gaan mensen naar een boekwinkel om een boek over reïncarnatie te kopen, ... kijken ze naar een uitzending over New Age ... of sluiten ze zich aan bij een groep over oosterse filosofie.

Ook de beoefening van één of andere vorm van kunst kan een uiting zijn van het zoeken naar antwoorden op bestaansvragen.

Mensen zullen hun godsdienstigheid in een andere sector dan die van de kerken gaan zoeken.

Over - pak weg 25 jaar - zal het merendeel van het aantal kerkgebouwen gesloten of gesloopt zijn.

"Kerken zullen verdwijnen maar godsdienst niet."

*

Hoe somber de berichten ook zijn ... eigenlijk is er, broeders en zusters, jongelui, niets nieuws onder de zon.

Want bijna 20 eeuwen geleden, toen Johannes op Patmos ... Openbaring 2 op perkament schreef, schreef hij in feite hetzelfde.

In de brief aan de gemeente van Efeze lees ik dat Jezus Christus tot de kerk van alle eeuwen zegt: 'Wie de eerste liefde verzaakt/verlaat ... en zich niet bekeerd ... daar zal Ik het licht van de kandelaar doven.

Daar wordt het donker in de kerk/in de gemeente.

Waar geen echte liefde meer is, daar straalt niets meer van uit.

Daar kun je de deuren van het kerkgebouw beter sluiten.'

*

Op een eiland van 39 vierkante kilometer, 14 uur varen vanaf Efeze, zit Johannes. Patmos: een grieks eiland voor de kust van Klein Azië, het tegenwoordige Turkije. Een strafkolonie, zoals er wel meer waren in de tijd van de keizers van het machtige romeinse rijk.

We schrijven het jaar 65 ná Christus.

Nero, de wrede keizer, is heer en meester in zijn rijk. Tacitus, de bekende romeinse geschiedenisschrijver vertelt: 'Christenen werden opgepakt.

Met huiden van wilde dieren overdekt ... werden ze door honden in stukken gescheurd.

Anderen werden gekruisigd of verbrand.

Toen de duisternis inviel, brandden zij als fakkels in de nacht.

Nero zette zijn tuinen voor dit spektakel open.

Dit alles gebeurde om de waanzinnige verlangens van één enkele mens te bevredigen.'

Het bloed der martelaren wordt het zaad van de kerk.

De leiders van de christelijke gemeenten worden verbannen.

Er daar zit Johannes dan. Op Patmos.

Hoe zou het gaan in Efeze, in Smyrna, in Pergamum, in Thyatira, in Sardes, in Filadelfia en in Laodicea?

Zouden ze het volhouden?

Zouden ze volharden in het geloof in Jezus Christus?

U kunt zich, broeders en zusters, jongelui, wel indenken hoe Johannes vol zorg en spanning zit uit te kijken naar nieuws van over het water. ...

En dan opeens - het is op de dag des Heren, op zondag dus - gaat de hemel open. Een visioen: "Hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek en zend het aan de zeven gemeenten."

"Schrijf dan ... hetgeen gij gezien hebt ... en hetgeen is ... en hetgeen na dezen geschieden zal."

*

Wat ziet Johannes? Johannes ziet in dit machtig visioen niets minder dan Jezus Christus in zijn volle heerlijkheid.

Jezus Christus temidden van zijn kerk op aarde.

Johannes ziet op Patmos Jezus Christus - als Hogepriester en als Koning - wandelen tussen de zeven kandelaren.

In zijn rechterhand houdt Hij zeven sterren.
Het beeld dat Johannes ziet is ontleend aan de verering van de keizer.
Men plaatste namelijk het beeld van de keizer - u weet wel, zo'n borstbeeld, zo'n stenen hoofd - ... tussen kandelaars.
Door dat licht bewees men de keizer eer en hulde.
Blijvend moest dat borstbeeld van de keizer worden verlicht.
Hij was immers: Het licht der wereld!
En op keizerlijke munten heeft men de afbeelding van de zeven sterren teruggevonden.
Net als de kandelaars: Symbool van het licht, van de verlichting.

In het bijbelboek Openbaring zijn de kandelaars ... de zeven gemeenten.
Immers zij zijn het zout der aarde.
Zij zijn het licht op de kandelaar.
En de zeven sterren ... ?
Er zijn uitleggers die menen dat het de beschermengelen van de gemeente zijn.
Er zijn er die zeggen: het zijn de zeven boden die de brieven naar de gemeente moeten overbrengen.
De meest gangbare uitleg is dat de zeven sterren de zeven voorgangers van de verschillende gemeenten zijn.

Temidden van de kandelaars, temidden van de gemeenten in Klein-Azië staat Jezus Christus als hogepriester en als koning.
Heerlijk, indrukwekkend is zijn verschijning.

*

"Schrijf aan de engel der gemeente te Efeze ..." Johannes, op Patmos, wordt aan het werk gezet.
Er moeten brieven worden geschreven.
Brieven vol troost en bemoediging.
Jezus Christus weet ... hoe het er in de gemeenten voorstaat.
Er worden waarschuwingen en bemoedigingen op papier gezet.
En elke brief eindigt met een geweldige belofte.
We lezen vandaag mee in de eerste brief van Jezus Christus aan de zeven gemeenten in Klein-Azië.
De brief aan de gemeente van Efeze.

Efeze. De Romeinen noemden haar: Het licht van Azië.
Een prachtige stad.
De grootste havenstad van Klein-Azië.
Door prachtige wegen verbonden met het binnenland.
Ruim 300.000 inwoners telde Efeze.
Dat is - om een vergelijking te maken - bijna vier keer zoveel als het inwoner-aantal van Leeuwarden.
Kunt u zich dat voorstellen?
Vier keer zo veel, vier keer zo groot?

Een stad ook met veel tempels.
Met als pronkstuk ... de tempel voor de godin Artemis.
Artemis, de godin van het buitenleven.
Van het wild en de jacht.
Van het bos en de bronnen.
Artemis, de godin van de vruchtbaarheid en de liefde.
De bescherm-heilige van de prostituées.

"Groot is de Artemis der Efeziërs".

Dat schreeuwen de opgejutte inwoners twee uur achter elkaar als de apostel Paulus in Handelingen 19 het evangelie probeert te verkondigen in hun stad.

Artemis was populair.

Het hele jaar door trokken onafzienbare rijen pelgrims en toeristen Efeze binnen.

En als ze weer naar huis gingen ... namen ze één van de souvenirtje mee naar huis ... gemaakt door Demetrius en zijn gilde van zilversmeden.

Efeze, met z'n beroemde tempel van Artemis - één van de zeven wereldwonderen - was een smeltkroes van godsdiensten en culturen.

Ook wel begrijpelijk.

Want waar handel wordt gedreven komen veel mensen.

Mensen met verschillende nationaliteiten.

Mensen uit verschillende culturen.

Mensen met verschillende godsdiensten.

Kijk maar naar havensteden als Amsterdam of Rotterdam.

Je komt er mensen tegen uit alle windstreken.

*

In Efeze bevindt zich - voor die tijd - een flinke gemeente van Jezus Christus.

Het was een gemeente die er mocht zijn.

Als je in het jaarboekje bladerde dan zag je bij Efeze de namen van bekende en begaafde dominees staan: Paulus, Apollos, Timotheüs, Titus en ... de apostel Johannes.

Samen met de kerken van Jeruzalem en Antiochië hoort Efeze tot de drie moederkerken van heel het christendom.

"Schrijf aan de engel der gemeente te Efeze."

"Dit zegt Hij, die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt, die tussen de zeven gouden kandelaars wandelt: Ik weet uw werken en inspanning en volharding en dat gij de kwaden niet kunt verdragen en hen op de proef gesteld hebt, die zeggen dat zij apostelen zijn, maar het niet zijn, en dat gij hen leugenaars hebt bevonden en hebt verdragen om mijns naams wil en gij zijt niet moede geworden."

"Ik weet ... " Zo begint elke brief.

Wat weet Jezus Christus van deze gemeente?

Twee dingen.

Allereerst weet Christus van de activiteiten in de gemeente.

Er is een bloeiend gemeentelven in Efeze.

De ambtsdragers werken er keihard en ook de gemeenteleden hebben heel wat voor hun gemeente over.

Er is trouw in de opkomst in de kerkdiensten.

Er is volharding in de christelijke leer.

Ook de kerkelijke tucht functioneert naar tevredenheid.

Het is niets dan lof van Christus over het bloeiende leven van de gemeente.

Dat is het eerste wat Jezus Christus van deze gemeente weet.

Er is nog iets.

Er waren in Efeze apostelen, dominees van elders, komen preken, die dwalingen verkondigden.

Nicolaïten worden ze in vers 6 genoemd.

Wat dat voor mensen waren?

Het schijnt een sekte geweest te zijn waar alles kon en alles mocht.

Allerlei zonden werden door de Nicolaïten goedgepraat.

Zonden die met het vlees, met de seksualiteit te maken hadden.
En dat in een stad waar de liefde in de tempels gepreekt werd.
Gelukkig vielen deze valse apostelen al gauw door de mand en werd hen de toegang tot de preekstoel ontzegd.

Het begint goed in deze eerste brief van Jezus Christus.
De gemeente van Efeze krijgt van de Heiland het ene schouderklopje na het andere.
Het gaat - voor het oog, voor wat de buitenkant betreft - uitstekend met deze gemeente.
Een voorbeeld-gemeente.

*

Maar u begrijpt, broeders en zusters, jongelui, waar een buitenkant is ... is ook een binnenkant.
Het is zelfs zo dat de gemeente van Efeze zich in een ernstige crisis-situatie bevindt.
Zo ernstig, dat haar voortbestaan aan een zijden draad hangt.
De mogelijkheid is zelfs niet uitgesloten, dat de Heer van de Kerk, de kandelaar in Efeze - de stad die genoemd werd: het licht van Azië - wegneemt.
Dat betekent heel concreet ... dat het donker zal worden.
Dat de gemeente van Efeze van het kerktoneel zal verdwijnen.

*

Wat mankeert er toch aan deze gemeente, die - naar buiten toe - zo'n voorbeeldige indruk geeft?

Dit: "Maar ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verzaakt hebt / verlaten hebt."
Het punt waar het in Efeze om draait is ... de eerste liefde.
De liefde is blijkbaar voor Jezus Christus het meetpunt / het criterium voor het bestaansrecht van een gemeente.
Waar liefde woont ... daar gebiedt de HEER de zegen, daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen, en leven tot in eeuwigheid.
Dat is de kern waar het in de gemeente om draait.

In Efeze was het vuur van de eerste liefde langzaam maar zeker uitgegaan.
Wat wordt met die eerste liefde bedoeld?
Ik denk dit: Twee jaar lang - voor hem een hele tijd - heeft de apostel Paulus in die grote havenstad Efeze gepreekt.
Eerst in de synagoge, drie maanden lang.
En toen hij daar niet meer mocht preken ... in de aula van Tyrannus, pal naast de synagoge.
Daar sprak en leerde hij elke dag.
Lucas schrijft daarover in Handelingen 19: *"En dit ging twee jaar lang voort, zodat allen, die in Asia woonden, het woord des Heren hoorden, Joden zowel als Grieken. En God deed buitengewone krachten door de handen van Paulus, zodat ook zweetdoeken of gordeldoeken van zijn lichaam aan de zieken gebracht werden en hun kwalen van hen weken en de boze geesten uitvoeren (vers 10-12) ... Zo wies het Woord des Heren krachtig en het werd sterker" (vers 20).*

U moet zich eens voorstellen hoe Paulus hier door God gebruikt is.
Van heinde en verre - uit heel de provincie Klein-Azië - komen mensen naar Efeze.
Ze horen Paulus daar spreken en preken.
Ze zien het wonder van de genezingen.
Wat je hier ziet gebeuren zie je vandaag de dag nog op de zendingsterreinen.
Daar gebeuren nog wonderen.
Wonderen, die als tekenen heenwijzen naar het Koninkrijk van God.

Wonderen, die de betrouwbaarheid van het Woord van God onderstrepen.
En zo komen velen onder het gehoor van Paulus in Efeze tot geloof.
Er wordt een gemeente gesticht.
Er worden oudsten - ambtsdragers - aangesteld.
De Heilige Geest werkt krachtig en krachtdadig.
Het is een bloeiende gemeente daar in Efeze.
Maar als Paulus na twee jaar verder trekt ...
De tijd van de eerste liefde.
De tijd toen ze de Here Jezus hadden ontmoet in hun leven.
Toen ze Hem hadden leren kennen als hun Redder en Zaligmaker.
Dat was een heerlijke tijd.
Een tijd van verliefdheid.
Het vuur van de liefde voor Hem laaide - als de vlammen van een kampvuur - hoog op.
Er straalde veel warmte van uit.
Hij was alles voor hen.
Die eerste ervaring, dat machtige wonder, dat God van zijn liefde had uitgestort in hun harten, dat is die tijd van de eerste liefde.

Dát is nu wat men in de gemeente van Efeze is kwijtgeraakt.
De liefde heeft de grauwe kleur van de alledaagsheid gekregen.
Er is niemand die zich nog verwondert over Gods goedheid en zijn genade.
Het is 'te gewoon', 'te natuurlijk' geworden.
Je gaat gewoon elke zondag naar de kerk.
Je zonden worden je vanzelfsprekend vergeven.
Er is natuurlijk straks een plaats voor je op de nieuwe aarde.
Ik las ergens: Wanneer we onze zonden even vanzelfsprekend laten vergeven, als we ons haar laten knippen en ... wanneer we na onze dood even natuurlijk naar de hemel gaan als we met vakantie gaan ... dan is er van die eerste liefde niet veel meer overgebleven.

Helaas komt het ook vaak voor in menig huwelijk.
Het begint zo mooi.
Verliefd tot over je oren.
Elkaar beminnen en bemind worden.
De eerste liefde geeft glans en kleur aan alle dingen.
Maar dan - geleidelijk aan - wordt het anders.
De kleine attenties gaan ontbreken.
De spontane omhelzing blijft achterwege.
De liefde verbleekt als de verwondering ontbreekt.
En wat is nu zo erg? ...
Dat het de Here Jezus Christus wordt aangedaan.
Hem, die in zijn oneindige liefde ... de zijnen heeft liefgehad tot het einde.

De eerste liefde. Herkent u dat, broeders en zusters?
Dat warme gevoel van binnen?
Als je tot geloof komt, als je je bewust wordt, dat je een kind van God mag zijn ...
Dat de Here Jezus je Heiland is, dat Hij jouw zonden verzoend heeft ...
Dan is er een geweldig vuur van liefde en dat voel je ook.
En toen je belijdenis deed van je geloof ... Jezus Christus, die alles voor je betekende.
't Is net als met je eerste verkering.
Je bent tot over je oren verliefd.
Je wilt alles, je doet alles, je hebt alles voor die ander over.

Maar de hoge vlammen van dat eerste liefdesvuur doven zo snel uit.
Mist u ook dat gevoel van toen?
Bent u ook die eerste liefde, die beginperiode, kwijtgeraakt?
Kijk, het is onmogelijk om dat gevoel van die eerste tijd vast te houden.
We moeten ook niet proberen om dat terug te krijgen.
Het gaat hier om de eerste Liefde.
De eerste liefde, dat is de Here Jezus Christus Zelf.
Hij gaf zijn leven - voor zondaren, voor u en jou en mij - aan het kruis.
Vergeving en verzoening is niet vanzelfsprekend.
Daar moet je om vragen.
Dat moet je in geloof aanvaarden.
Daar moet je ook uit leven.
Elke dag opnieuw.
Elke dag die verwondering: Jezus heeft mij lief.
Ondanks alles wat er mis kan gaan in mijn leven.
Jezus blijft van mij houden.

Het komt er op aan, dat wij in Zijn liefde zullen wandelen.
Zoals dat zo prachtig omschreven wordt in 1 Korinthiërs 13.
Die liefde zal in de loop van de jaren rustiger worden, maar zich ook verdiepen en krachtiger worden.
Die liefde voor de Here Jezus Christus zal zich ook ontwikkelen naar die ander toe.
Je krijgt steeds meer oog voor die ander, die God een plaats naast jou heeft gegeven.
Liefde voor Hem en liefde voor elkaar.

*

Wie die liefde niet kent of wie die liefde niet meer kent zal zich moeten bekeren.
Bekeren.
Dat is stilstaan, omkeren en de weg terug gaan.
De weg terug gaan, naar het allereerste begin.
Je afvragen: Waarom was het toen wél goed tussen Jezus en mij?
Wat is er tussen Hem en mij gekomen?
Hoever ben ik niet afgezakt, afgedwaald?
Hoe kan het weer goed komen tussen Jezus en mij?
Wie zich, broeders en zuster, jongelui, eerlijk deze vragen weet te stellen ...
Wie met een zoekend, biddend hart tot Jezus komt ... die zal niet beschaamd worden.
Misschien dat er een lange weg terug moet worden gegaan ...
Misschien dat er een hoop puin op die weg geruimd moet worden ...
Maar een geweldige belofte wacht.

*

Want wie volhardt in de liefde voor de Here Jezus Christus ... ontvangt eeuwig leven.
"Wie een oor heeft, die hore, wat de Geest tot de gemeenten zegt."
Wat zegt die Geest dan?
"Wie overwint, hem zal Ik geven te eten van de boom des levens, die in het paradijs van God is."
In Genesis 3 staat die boom in Gods paradijs.
Wie van de vruchten van die boom eet ... zal nimmer sterven.
Wie van de vruchten van de boom des levens eet ... zal eeuwig leven.
Naast die boom des levens stond de boom van de kennis van goed en kwaad.
Van de vruchten van die boom moesten Adam en Eva afblijven.

Het waren verboden vruchten.
Maar wat niet mag ...
En Eva eet van de verboden vrucht en Adam eet ...
Ze worden voor straf uit Gods paradijs verbannen.
Voor de ingang van het paradijs plaatste God zijn engelen met een flikkerend zwaard
- om de weg tot de boom des levens te bewaken.
Op Goede Vrijdag - als Jezus voor zondaren sterft aan het kruis - wordt de toegang
tot het paradijs weer ontsloten.
"Heden zul je met Mij in het paradijs zijn" zegt Jezus tegen de moordenaar aan het
kruis.
Het is de belofte van het eeuwige leven.

Wie, broeders en zusters, jongelui, volhardt in de liefde - in de liefde voor God, voor
de Here Jezus en voor die ander die naast je staat - voor die wacht Jezus Zelf bij de
boom des levens.
Daar mogen zij - de gemeenteleden in Efeze, maar ook u en jij en ik - uit Zijn hand
het eeuwige leven ontvangen.
Dat is de belofte, de troost, in deze eerste brief uit een reeks van zeven.
Zeven brieven aan zeven gemeenten in de verdrukking en de vervolging.
Maar in de moeite en in de strijd van het leven, staat Jezus Christus nog steeds
tussen de kandelaren.
Hier neemt Hij wel eens een kandelaar weg, om elders het licht op een nieuwe
kandelaar te ontsteken.
Hij beschermt zijn gemeenten tegen de macht van de satan.
Hij beschermt ze, tot aan de voleinding der eeuwen.

Laten we daarom samen dat het vuur van de eerste Liefde, dat het vuur van Jezus
Christus en de Heilige Geest, ook bij ons nog volop zal mogen branden.
Volop.
Dan straalt het licht ook om ons heen.
Dan trekken we mensen naar ons toe.
Licht is leven. Licht is warmte.
Zo gemeente te mogen zijn.
Ik vind het een uitdaging.
Ik vind het geweldig.
Gemeente van onze Here Jezus Christus: dat bent u, dan ben jij en dat ben ik.
Ja toch zeker?

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Leeuwarden 3 juli 1994

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !